

Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2003

OLE AMSTRUP, ALEX SAND FRICH, KNUD PEDERSEN og KASPER THORUP

Rapport nr 34 fra Sjældenhedsudvalget

(With a summary in English: *Rare birds in Denmark and Greenland in 2003*)

Indledning

Denne rapport omhandler 223 færdigbehandlede sager fra Danmark, heraf 203 fra 2003. Heri indgår 7 sager, som SU har behandlet på opfordring fra lokalrapporternes redaktioner vedrørende arter, som er udgået af SU-listen, men som skønnes at være sjældne lokalt eller er truffet på usædvanlige tidspunkter af året. Disse fund publiceres (siden Rasmussen 1997) i den landsdækkende årsrapport i DOFT, men er tillige nævnt sidst i denne rapport. 175 (78%) af de behandlede sager blev godkendt, hvilket kan sammenlignes med en godkendelsesprocent på mellem 75 og 83 de seneste 10 år. 84 (48%) af de godkendte sager blev dokumenteret ved hjælp af foto, video eller bånd. For Grønland færdigbehandles to sager. Til og med denne rapport henligger der 11 sager, som af forskellige årsager endnu ikke er færdigbehandlet. En liste over disse sager samt en liste over forkastede fund findes bagest i rapporten.

Den systematiske gennemgang og den regionale inddeling er som i den foregående rapport (Klein et al. 2003). Hvis intet andet er nævnt, er der tale om ét rastende individ. Betegnelserne 1K og 2K står for henholdsvis første og andet kalenderår; 2K+ (3K+) betyder, at fuglen mindst er i sit andet (tredje) kalenderår, men kan være ældre. Ad. = adult (gammel, udfarvet fugl), imm. = immatur (dragter mellem juvenil og adult), juv. = juvenil (første egentlige fjerdragt), pull. = pullus (dununge), sdr. = sommerdragt, vdr. = vinterdragt, odr. = overgangsdragt, rst. = rastende, trk.fors. = trækforsøgende, trk. = trækkende, syng. = syngende og ringm. = ringmærket.

Efter artsnavnet er i parentes angivet 1) antal anerkendte fund og individer (adskilt af en skråstreg) før 1950; 2) antal anerkendte og SU-godkendte fund og individer fra og med 1950 til og med 2002; 3) antal godkendte fund og individer i 2003. Denne opdeling er i overensstemmelse med den standard, der anbefales af AERC (Association of European Rarities Committees). Bemærk, at antal fund ikke altid er identisk med antal individer, idet flokke og

par regnes som enkeltfund, mens f.eks. fem enkeltindivider på én dag regnes som 5 fund. I lighed med europæisk standard regnes ynglefund (incl. unger) som ét fund, mens samme tilbagevendende individ over flere år regnes for flere fund.

Efter observatørnavnet er det oplyst, om de enkelte fund er dokumenteret med foto (Foto), video-film (Video), lydoptagelse (Bånd) eller dødfunden fugl (Død). Desuden er finder(e) ved hvert fund markeret med en asterisk (*) foran observatørnavnet. Som finder(e) regnes den (de), der har været til stede, da fuglen blev opdaget/bestemt. Imidlertid fremgår det ikke altid tydeligt af beskrivelserne, hvem finderen er, og der kan derfor mangle enkelte markeringer. I beskrivelser til SU bør det angives, hvem finderen er.

I bemærkningerne til de enkelte arter og underarter er den normale yngle- og vinterudbredelse (eller udbredelsen hvorfra danske forekomster vurderes at komme) tilføjet i parentes.

Sjældne fugle i 2003

Danmarks fugleliste blev udvidet med to nye arter i 2003: Klippeværting og Østlig Bleg Gulbug. Begge fugle dukkede op ved Gedser i løbet af blot to dage i månedsskiftet maj/juni. Dertil blev to underarter truffet for første gang: Sortand af ssp. *americana* sås to steder, i marts ved Blåvand og i april ved Samsø, men mere uventet var fundet af

en Sortstrubet Bynkefugl af den sydøstlige underart *variegata* i midten af maj i Skagen.

I mangel af invasionsarter skete der ikke meget i årets første måneder, men midt i april dukkede først en Lille Bjergand op i Nordvestjylland, og kort efter en Brilléand i Nordøstjylland. Starten på hvad der siden udviklede sig til dels den næsthøjeste forekomst af Steppenhøg og dels den højeste forekomst af Rødrygget Svale noteredes ligeledes i april, mens maj udover et "gensyn" med Amerikansk Rørdrum i Vejlerne bød på Halsbåndstrolchand ved Høl og Lammegrib ved Vester Thorup Klitplantage og senere samme dag ved Skagen. Juni vil nok især blive husket for en publikumsvenlig Tophejre på Værnengene og en Dværghornugle ved Filsø, og i Nordsjælland blev en trækkende Rosenterne set på to forskellige lokaliteter.

Andet halvår startede lige så spektakulært som første halvår sluttede. I juli dukkede mange Balaarskråper op langs vestkysten, og fra sidst på måneden kunne to Slangeørne ses i Lille Vildmose. August bød på tre Vandsangere fanget på landets "toplokalitet" for arten, Indfjorden ved Bøvlingbjerg, og i september gav ringmærkningen ved Blåvandshuk landets første efterårsfund af Buskrørsanger. I oktober blev en Ørnevåge opdaget i Sydvestjylland, og den skulle vise sig at blive på lokaliteten i lang tid; i Østdanmark gav en ung Jagtfalk anledning til mange store oplevelser på Maderne, Præstø og senere på Nyord. Diverse østlige sangere optrådte i stort tal i efteråret, og for Humes Sanger var forekomsten rekordstor. Derimod sluttede året lige så stille, som det var begyndt.

SU-listen

Forekomsten af Sortbuget Knortegås, Rødrygget Svale, Sydlig Nattergal og Rosenstær betragtes nu som værende veldokumenteret i Danmark, hvorfor de er udgået af listen fra og med 2004.

Listen over arter og underarter, som skal godkendes af SU, er senest publiceret i Rasmussen (1997), med ændringer i Rasmussen (1998, 1999), Thorup & Nielsen (2000), Nielsen & Thorup (2001) og Ortved et al. (2002). SU-listen kan desuden findes på http://www.dof.dk/01_organisation/Udvalg/SU_listen.html. En generel vejledning i indsendelse af sager findes på http://www.dof.dk/01_organisation/Udvalg/SU.html#indsend.

SU behandler fund af arter fra alle kategorier (se nedenfor), og for at få så fyldestgørende et billede som muligt af de forskellige arters og underarters optræden herhjemme er det vigtigt, at alt bliver rapporteret. Der vil dog forekomme tilfælde, hvor det må skønnes, at en SU-godkendelse ikke er nød-

vendig, f.eks. fund af almindelige burfugle (Undulat m.fl.). Er man i tvivl om, hvorvidt et fund bør behandles af SU, kan man kontakte udvalget.

Kategorier

I henhold til AERC-standard inddeles de i Danmark trufne fuglearter i 5 kategorier, defineret som følger:

A Arter der betragtes som spontant optrædende og er truffet mindst én gang siden 1. januar 1950; f.eks. Vibe og Amerikansk Pibeand. Som spontant optrædende regnes ligeledes skibs- eller på anden måde assisterede forekomster, når fuglen ikke har været fodret eller tilbageholdt.

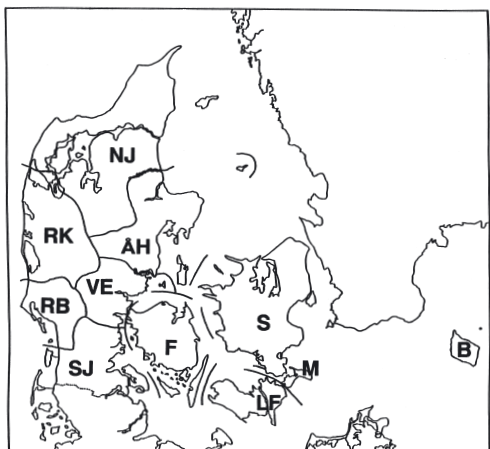
B Arter der betragtes som spontant optrædende, men kun er truffet før 1950; f.eks. Kravetrappe og Bartramsklire.

C Udsatte og undslupne arter, som har etableret en fritlevende og selvsupplerende bestand, enten herhjemme eller i andre lande; f.eks. Nilgås og Fasan.

D Arter som ville være placeret i A eller B, hvis ikke der var rimelig tvivl om, hvorvidt de nogensinde havde optrådt spontant i landet; f.eks. Flamingo og Almindelig Pelikan.

E Arter der betragtes som undsluppet fra fangenskab eller på anden måde kun unaturligt har optrådt i landet, eller hvis fritlevende bestande – hvis eksisterende – formentlig ikke er selvsupplerende; f.eks. Rødrygget Pelikan, Steppørn med stropper og ynglefund af Mandarinand.

Den officielle danske liste udgøres af arterne i kategori **A**, **B** og **C**. Fund af arter i kategori **D** og **E** behandles også af SU, men publiceres særskilt bagest i SU-rapporten.

Sjældenhedsudvalgets medlemmer

SU bestod frem til udgangen af 2003 af følgende medlemmer: Ole Amstrup, Jan Hjort Christensen, Alex Sand Frich, Sebastian Klein, Peter H. Kristensen, Henrik Haaning Nielsen, Kent Olsen, Knud Pedersen (sekretær), Palle A. F. Rasmussen og Kasper Thorup.

Sjældenhedsudvalgets adresse: Sjældenhedsudvalget, DOF, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V. E-mail: su@dof.dk.

For kritik og kommentarer til denne rapport takkes sjældenhedsudvalgets medlemmer samt Morten Bentzon Hansen. Takkes skal også Christian Cederroth og Nils Kjellén for informationer om sjældne fugleforekomster i Sverige i 2003. Den største tak rettes dog til de mange, der rapporterede deres observationer til SU og dermed skabte grundlaget for denne rapport.

Kategori A: Spontane forekomster*Category A: Species recorded in an apparently wild state*

Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea*
(0, 41/42, 1/1)

2003: 21.6, Rågeleje Strand (S), trk., *Jan Gråkjær Thomsen, *Georg Hoffmann. – 21.6, Korshage, Rørvig (S), rst og trk., *Jørgen Bech, *Henning Vikkelsø Rasmussen.

Fundene passede tidsmæssigt sammen og regnes derfor som ét fund i opsummeringen. Arten er ikke årlig i Danmark, og inden for de seneste 10 år er der blot fund fra halvdelen af årene, nemlig 1995, 1996, 1997, 1998 og 2001. Omkring halvdelen af de danske fund er fra indre farvande primært Nordsjælland. I Sverige var der 58 fund t.o.m. 2001 (Breife et al. 2003). (Middelhavet og Midtatlanten; overvintrer Sydatlanten)

Balearisk Skråpe *Puffinus mauretanicus*
(1/1, 35-36/39-40, 8/8)

1997: 4.10, Roshage, Hanstholm (NJ), trk., *Carsten Svejstrup Sørensen m.fl.

2003: 16.7, Bækbygård Strand, Husby Klit (RK), trk., *Jens Ballegaard. – 19.7, Husby Klit (RK), trk., *Jens Ballegaard, *Erik Enevoldsen, *Ulf E. Møller. – 30.7, Hvide Sande (RK), rst. og trk., *Ole Amstrup, *Karl-Erik Kristensen. – 3.8, Agger Tange (NJ), trk., *Peter og *Jeppe Bundgaard, *Frits Rost. – 16.8, Lild Strand (NJ), trk., *Søren Kristoffersen, *Peter H. Kristensen, *Henrik Haaning Nielsen. – 16.8, Roshage, Hanstholm (NJ), trk., *John Kyed, *Andreas Bruun Kristensen m.fl. – 22-23.8, Skagens Gren (NJ), *Lars H.

Mortensen, *Tina E. Petersen, Knud Pedersen m.fl. – 23.8, Korshage, Rørvig (S), trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, *Erik Vikkelsø Rasmussen m.fl. – 11.10, Korshage, Rørvig (S), trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, *Henning Vikkelsø Rasmussen m.fl. – 11.10, Kikhavn, Hundested (S), trk. og rst., *Dan Rasmussen, *Mikkel Kure Jakobsen, *Michael Trasborg.

Fuglene 16/8 ved Lild Strand og Roshage passer tidsmæssigt sammen og regnes som samme fund. Det samme gælder fuglene 11/10 ved Korshage og Kikhavn. Fundene i perioden 16/7-3/8 blev gjort i østenvind. Niende år i træk med fund af arten, og bedste år nogensinde. I Sverige sås 5 eks., hvilket var en tangering af rekorden fra 1997 (N. Kjellén i brev). Arten er i tilbagegang og anses i dag for at være stærkt truet; Gutiérrez (2003) påpeger vigtigheden af en nøje registrering af fund i juni-november uden for det normale opholds- og fældningsområde i Biscayen, da et stigende antal fund i Nordvesteuropa kan være et tegn på fødeknaphed i Biscayen. (Vestlige Middelhav; overvintrer i Middelhavet og tilstødende dele af Atlanterhavet)

Amerikansk Rørdrum *Botaurus lentiginosus*
(0, 3/3, 1/1)

2003: 24.4.-18.6, Bygholm Vejle (NJ), paukende ♂, *Palle A. F. Rasmussen, Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Bånd).

Utvivlsomt samme fugl som i 2001 og 2002. (Nordamerika; overvintrer i det sydlige Nordamerika og Mellemamerika)

Tophejre *Ardeola ralloides* (2/2, 5/5, 1/1)

2003: 2-24.6, Værnengene (RK), 3K+, *Niels Ove Hansen, *Henning Højhus Jensen, Ole Amstrup m.fl. (Foto).

Første fund siden 1995, og første langtidsstationære fugl. Månedsfordelingen af fundene er februar 1, maj 3, juni 2 og oktober 2. (Sydeuropa og det sydlige Rusland)

Dværgegås *Anser erythropus*

1995: 15.10, Dueodde (B), ad. trk., *Oluf Lou, *My Størup.

Arten udgik af SU-listen fra og med 1997.

Knortegås *Branta bernicla*

Med karakterer svarende til **Sortbuget Knortegås** ssp. *nigricans* (0, 29/29, 7/7)

2003: 16-23.5, Rømhøddæmningen (SJ), ad., *Jacob og *Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto). – 20-24.10, Københavns Nordhavn (S), ad., Anders Hammergart m.fl. (Foto). – 25.10, Maderne, Præstø (S), ad., *Klaus Malling Olsen m.fl. – 17 og 20.10, 2, 21.10-31.12, 1 Stavns Fjord, Samsø (ÅH), ad., *Mogens Wedel-Heinen (Foto). – 6.11, Rømhøddæmningen (SJ), ad., *Ole Amstrup, *Peter H. Kris-

Tophejre, 3K+, Værnengene 5/6 2003. Foto: Ole Krogh.
Squacco Heron.

Amerikansk Pibeand, adult ♂, Roskilde Fjord 1/10 2003.
Foto: Kristoffer Hansen.
American Wigeon.

Lille Bjergand, adult ♂, Torup Hul, Torup Klitplantage
20/4 2003. Foto: Ole Krogh.
Lesser Scaup.

Amerikansk Sortand, adult ♂, Blåvandshuk 28/3 2003.
Foto: Ole Krogh.
Common Scoter, ssp. americana.

tensen. – 6.11, Havneby, Rømø (SJ), ad., *Peter H. Kristensen, *Ole Amstrup (Foto).

Forekomsten af Sortbuget Knortegås i Danmark betragtes nu som værende veldokumenteret, hvorfor underarten er udgået af SU-listen fra og med 2004. De 36 fund er nærmere behandlet i Amstrup (2004). (Østsibirien og nordvestlige Nordamerika; overvintrer stillehavskysten af Asien og Nordamerika)

Amerikansk Pibeand *Anas americana*

(0, 19/19, 3/3)

2003: 13-22.4, Maderne, Præstø (S), 2K ♂, Ib Jensen m.fl. via Netfugl.dk (Foto). – 26-27.6, Bygholm Vejle (NJ), ♂ i eklipsedragt, *Lars Witting, Dennis Broe Nielsen m.fl. – 1-24.10, Roskilde Vig (S), ad. ♂, *Kristoffer Hansen m.fl. (Foto).

Fundet på Bygholm Vejle er kun andet fund af en han i eklipsedragt. Hovedparten af fundene ligger i marts (4) og april (11), resten i februar (1), juni (1), august (1), oktober (1), november (1) og december (2). Siden første-fundet i 1992 er arten set hvert år undtagen 1993 og 2002. (Nordamerika)

Halsbåndstroidand *Aythya collaris* (0, 8/8, 1/1)

2003: 15.5, Høl, Fredericia (VE), ad. ♂, *Bent Carstensen m.fl. (Foto).

Det fjerde fund siden 2000, og det første maj-fund. El-lers har månedsfordelingen været februar 1, marts 3, april 2, september 1 og november 1. I Sverige og Finland var der hhv. to og ét fund, alle i maj, så der nu er 31 henholdsvis 5 fund i de to lande (C. Cederroth i brev). (Nordamerika)

Hvidøjet And *Aythya nyroca* (4/4, 24/27, 1/1)

2003: 22-26.6, Holløse Bredning (S), ad. ♂, *Esben Eriksen m.fl. (Foto).

Det 8. fund på Sjælland; den regionale fordeling er hermed SJ 2, RB 1, RK 3, NJ 6, VE 3, F 2, S 8, M 3, LF 1. (Øst- og Sydøsteuropa; overvintrer Middelhavet, Sortehavet og Nordafrika)

Lille Bjergand *Aythya affinis* (0, 3/3, 1/1)

2003:18-20.4, Torup Hul, Torup Klitplantage (NJ), ad. ♂, *Jens Kristian Kjærgaard, Andreas Hagermann m.fl. (Foto).

Fjerde fund, og det tredje i Nordjylland. Arten er nu fundet i februar, marts, april og maj. I Storbritannien er der 53 fund til og med 2002 (Rogers et al. 2003). (Nordamerika)

Sortand *Melanitta nigra*

Med karakterer svarende til **Amerikansk Sortand** ssp. *americana* (0, 0, 2/2)

2003: 26-30.3, Blåvandshuk (RB), ad. ♂, *Henrik Knudsen m.fl. (Foto og video) – 27.4-7.5, Øster Hedekrog, Samsø (ÅH), ad. ♂, *Kurt Christensen, *Svend Dybkjær m.fl. (Foto).

De første forekomster i landet. Sverige havde i april det fjerde fund (C. Cederroth i brev), i Storbritannien er der 7 godkendte fund til og med 2002 (Rogers et al. 2003), og i Holland er der 3 ældre fund (van den Berg & Bosman 1999). (Nordamerika)

Brilleand *Melanitta perspicillata* (0, 21/23, 1/1)

2003: 21-24.4, Muldbjerger, Dokkedal (NJ), ad. ♂, *Thyge Enevoldsen m.fl. (Foto).

Det 12. fund i Nordjylland. (Nordamerika)

Slangeørn *Circaetus gallicus*

(uddød 1882, herefter 1/1, 26/26, 3/3)

2003: 20.7-1.9, Lille Vildmose (NJ), 2K (lyshovedet type), *Hans Christophersen m.fl. (Foto). – 26.7-24.8, Lille Vildmose (NJ), 2K (mørkhovedet type), *Brian Wielsø m.fl. (Foto). – 11.9, Stevns Klint (S), trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, *Tim Andersen m.fl.

To langtidsstationære Slangeørne i Lille Vildmose er ganske bemærkelsesværdigt og kan give anledning til spekulationer om eventuel fremtidig ynglen. Arten har senest ynglet i Danmark i 1877 og sås på ynglelokaliteten frem til 1882 (Salomonsen 1963). (Syd- og Østeuropa; overvintrer nordligt i tropisk Afrika)

Steppehøg *Circus macrourus*

(14/14, 107/108, 17/17)

2002: 24.4, Ribe Holme, Ribe (RB), ad. ♂, *Thomas Hilkjær, *Rasmus Bøgeskov Larsen, Rune Tjørnlev. – 9.5, Gilbjerg Hoved (S), 2K+ ♀ trk., *Tommy Jensen, *Per E. Pedersen, *Alexander Lee.

2003: 14.4, Blåvandshuk (RB), 2K trk., *Ole Zoltan Göller. – 14.4, Gjerrild (ÅH), ad. ♂ trk., *Rolf Danielsen (Foto). – 20.4, Heatherhill, Rågeleje (S), ad. ♂ trk., *Jesper Nelby Christiansen, *Allan Prang, – 20.4, Gilbjerg Hoved (S), ad. ♂ trk., *Per Ekberg Pedersen. – 22-24.4, Skagen (NJ), 3K+ ♀, rst. og trk., *Erik Kramshøj, *Knud Pedersen, *Rolf Christensen m.fl. – 23 og 26.4., Skagens Gren (NJ), 2K, *Lars H. Mortensen, *Knud Pedersen, *Alex Sand Frich, *Rolf Christensen (Foto). – 26-27.4, Skagen (NJ), 3K+ ♀,

*Alex Sand Frich, *Rolf Christensen m.fl. – 28.4, Skagens Gren (NJ), 3K+ ♀, *Alex Sand Frich, *Alex B. Bühring, *Peter Lafrenz. – 29.4, Skagen Nordstrand (NJ), 2K trk., *Peter Lafrenz, *Alex Sand Frich, *Alex B. Bühring. – 6.5, Skagens Gren (NJ), 2K rst. og trk., *Lars Jensen, Alex B. Bühring, Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. – 21.5, Christiansø (B), 2K ♂, *Bo L. Christiansen, *Troels Eske Ortved m.fl. (Foto). – 25.5, Sædballe Fredmose, Langeland (F), 2K, *Lilly Sørensen, *Niels Bomholt. – 29.5, Margrethekog (SJ), 2K trk., *Jan Eske Schmidt, *Klaus Malling Olsen. – 26.8, Ny Frederikskog/Højner Kog (SJ), ad. ♂, *Anders Hammergart. – 20.9, Stigsnæs (S), 1K trk., *John Steffensen m.fl. – 21.9, Fakkemosen, Langeland (F), 1K, *Erik Enevoldsen, *Jens Ballegaard m.fl. – 3.10, Sydvestpynten, Amager (S), 1K trk., *Preben Berg, *Esben Eriksen m.fl. – 13.10, Saltholm (S), 1K, *Michael Fink Jørgensen, *Morten Jørgensen, *Martin Holm (Foto).

De to observationer 20/4 ved Heatherhill og Gilbjerg Hoved passer tidsmæssigt sammen og regnes som samme fugl. Fundene fra 2002 bringer rekordåret 2002 op på 21 fund. Arten er blevet klart hyppigere i Danmark, især i løbet af de seneste ti år. En tilsvarende udvikling er set i Sverige, der for tredje år i træk havde en stor forekomst, 39 eks. (N. Kjellén i brev). Forekomstbilledet i Danmark er ikke fuldstændig belyst, da en del fund desværre ikke bliver dokumenteret. Vi skal derfor igen opfordre til, at såvel nye som ældre iagttagelser forelægges SU. (Østeuropa og Centralasien; overvintrer tropisk Østafrika, Lilleasien og Indien)

Ørnevåge *Buteo rufinus* (1/1, 8/8, 1/1)

2003: 5.10-12.12, Vilslev Enge (RB), 1K, *Michael Schwalbe, *Ole Zoltan Göller (Foto).

Første fund siden 1997, og første langtidsstationære fugl. Månedsfordelingen er maj 3, juni 1, august 4, oktober 1 og december 1. Efter en bestandsnedgang i det 20. århundrede er bestanden igen i vækst, især i Bulgarien. Inden for de seneste ti år har der været tegn på, at arten er begyndt at udvide yngleområdet mod nordvest; det første ynglefund i Ungarn blev konstateret i 1992 (Snow & Perrins 1998), og nu yngler arten regelmæssigt omend fåtalligt i landet. (Sydøsteuropa og Centralasien samt Nordafrika)

Lille Skrigeørn *Aquila pomarina*

(9/?, 86-88/?, 6/6)

2002: 3.9, Sydvestpynten, Amager (S), imm. trk., *Anders Fischer, *Preben Berg. – 3.9, Egedam, Hillerød (S), trk., *Per Ekberg Pedersen.

2003: 15.4, Heatherhill, Rågeleje (S), 2K trk., *Allan Prang. – 30.4, Skagen Nordstrand (NJ), imm./ad. trk.fors., *Peter Lafrenz, *Alex B. Bühring, *Alex Sand Frich. – 13.7, Rudkøbing Vejle,

Langeland (F), imm. trk., *Ole Goldschmidt. – 17.8, Hyllekrog, Lolland (LF), imm. trk., *Gunnar B. Pedersen, *Hugo B. Pedersen. – 25.8, Højerup, Stevns Klint (S), juv/imm. trk., *Tim Andersen m.fl. – 1.9, Højerup, Stevns Klint (S), imm. trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, *Thomas W. Johansen m.fl.

De to obs. i 2002 anses for at gælde samme individ. Fuglen på Stevns 25/8 2003 sås trække ud ved Falsterbo. Arten har optrådt årligt siden 1983. (Østeuropa; overvintrer sydlige og sydøstlige Afrika)

Stor Skrigeørn *Aquila clanga* (3/?, 47/?, 4/4)

2003: 29-30.5, Skagen (NJ), imm. (4K), Alex Sand Frich, Erik Kramshøj, Knud Pedersen m.fl. (Foto). – 14.9, Hyllekrog (LF), imm. trk.fors., *Alex B. Bühring, *Lars Paaby. – 30.9-2.10, Stevns Klint og Gjorslev Møllesø (S), imm., *Jørgen Munck Pedersen, *Tim Andersen m.fl. (Foto). – 13.10, Højerup, Stevns Klint (S), imm. trk., *Kurt Willumsen, *Tim Andersen m.fl.

De første fund siden 2000. De to fugle, der sås ved Stevns, sås begge forinden trække ud ved Falsterbo (N. Kjellén i brev). (Rusland og baltiske lande; overvintrer Sydøsteuropa, Lilleasien og Nordøstafrika)

Ubest. skrigeørn *Aquila pomarina/clanga*

2003: 30.4, Gjerrild (ÅH), *Rolf Danielsen (Foto). – 1.6, Mandemarke Bakker/Høvblege (M), *Rasmus Turin m.fl.

Steppeørn *Aquila nipalensis* (0, 18/18, 2/2)

2003: 17.8, Hyllekrog (LF), imm. trk., *Gunnar B. Pedersen, *Hugo B. Pedersen. – 26.10, Højerup, Stevns Klint (S), imm. trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, *Tim Andersen m.fl.

Inden for de seneste ti år er der blot fund fra 1997, 2000 og 2001. Fuglen ved Stevns Klint sås forinden trække ud ved Falsterbo (N. Kjellén i brev). Udover fundene nævnt i opsummeringen er der 5 fund, der helt sikkert drejer sig om fugle undsluppet fra fangenskab (Ortvad et al. 2002). (Centralasien; overvintrer tropisk Afrika)

Kejsjørn *Aquila heliaca* (0, 22/22, 2/2)

2003: 27.6, Skagen (NJ), 2-3K trk.fors., *Erik Kramshøj, *Steen Christensen. – 26.10, Strandegård Dyrehave, Faxe Ladeplads (S), 2-3K trk., *Allan Prang (Foto).

Efter at have været helt fraværende fra Danmark i 1990-1998 er arten fra og med 1999 set hvert år undtagen 2001. (Sydøsteuropa og Sydrusland; overvintrer Sydøsteuropa, Mellemøsten og Nordøstafrika)

Lille Tårnfalk *Falco naumanni* (2/2, 6/6, 1/1)

2003: 7.6, Tipperne (RK), ad. ♂, *Ole Thorup. Første fund siden 1999. (Syd- og Østeuropa; overvintrer i Afrika syd for Sahara)

Jagtfalk *Falco rusticolus* (39/39, 68/68, 2/2)

2003: 24-26.10, Maderne, Præstø (S), 1K, *Jørgen Hulbæk Christiansen, *Bo Andreassen, Klaus Malling Olsen m.fl. (Foto). – 27.10-8.11, Nyord (M), 1K, *Torben Sebro, Tim Andersen m.fl. – 26-27.11, Tipperne (RK), 1K, *Ole Amstrup, Mogens Bak.

Fundene ved Præstø og Nyord drejede sig om samme individ og regnes som ét fund i opsummeringen. Fuglen var farveringmærket og udklækket i Nordsverige (Projekt jagtfalk). Første fund siden 1999, mens arten de forudgående 25 år sås hvert år undtagen 1979 og 1990 (Thorup & Nielsen 2000). (Nordlige Skandinavien, Finland og Rusland)

Stylteløber *Himantopus himantopus*

(13/16, 22/27, 1/1)

2003: 28.5, Sneum Engsø (RB), 2K, Anders Søgaard, Per Poulsen m.fl. (Foto). – 29.5, Skjern Enge (RK), 2K, *Morten Stampe Larsen m.fl. (Foto). – 30.5, Harboøre Tange (RK), 2K, *Jørgen Opsal via Netfugl.dk (Foto).

Foto fra de tre lokaliteter viser, at der med stor sandsynlighed er tale om samme fugl, hvorfor de bliver behandlet som ét fund. Fjerde år i træk med fund af arten. (Mellem- og Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Triel *Burhinus oedicnemus* (17/22, 19/19, 2/2)

2003: 10.5, Tibirke (S), *Jens Lind m.fl. – 6-23.8, Lejoddén, Korsør (S), *Stig Linander m.fl. (Foto).

Hermed 7 fund på Sjælland, hvor arten nu er set 4 år i træk. (Mellem- og Sydeuropa; overvintrer Sydeuropa og Nordafrika)

Ørnevåge, 1K, Vilslev Enge, Ribe 15/10 2003. Foto: Ole Krogh.

Long-legged Buzzard.

Sibirisk Tundrahjelle *Pluvialis fulva* (0, 17/17, 1/1)

1995: 13.9, Egensedybet, Odense Fjord (F), 1K, *Thomas Helleesen, Ib Helleesen.

2003: 10.5, Revlbuske, Lønnerup Fjord (NJ), 2K, *Per Forsberg, Henrik Haaning Nielsen m.fl. (Foto).

Første forårsfund i Danmark; ellers har arten optrådt i perioden 14/7-19/10, med hele 10 fund i sidste halvdel af juli. Fundet fra 1995 er landets 6. fund, og det første for Fyn, og den regionale fordeling er nu NJ 4, RK 2, RB 1, F 1, S 6, M 2 og B 2. Med to fund i Sverige er den svenske total nu 51 (C. Cederroth i brev). (Nordrusland og Alaska; overvintrer Sydøstasien og Australien)

Sibirisk/Amerikansk Tundrahjelle

Pluvialis fulva/dominica

2003: 28.8, Majbølle Nor (LF), 1K, *Jens Lind, *Jørgen Munck Pedersen.

Stribet Ryle *Calidris melanotos*

(0, 48-49/49-50, 4/5)

2003: 13.7, Galtkær, Give (VE), ad. ♂, *Peder Nygaard Nielsen, *Jørgen Mahler m.fl. (Foto). – 9-13.9, 1 1K og 14-20.9 3 1K, Ulvedybet (NJ), *Peter H. Kristensen m.fl. via Netfugl.dk (Foto). – 7-8.10, Hirtshals Øststrand (NJ), 1K, Lars H. Mortensen, Morten E. Petersen, Knud Pedersen m.fl. (Foto).

Første år med tre fugle på samme lokalitet, og kun anden forekomst med mere end én fugl. En gang tidligere har der været to fugle på samme lokalitet, 11/6 1992 2 Harboøre Tange (RK) (Frich & Nordbjærg 1994). (Nordamerika og Østibirien; overvintrer Sydamerika)

Prærieløber *Tryngites subruficollis* (1/1, 23/23, 1/1)

2002: 5.7, Fladet (LF), ad., *Palle Nygaard m.fl.

2003: 5-6.10, Bygholm Vejle (NJ), 1K, *Svend Dybkjær m.fl. (Foto).

Med det nye fund er der nu tre fra 2002, der dermed tangerer rekorden fra 1996 og 2001. Fundet i 2003 er det tredje i oktober; de seneste fund er 16-21/10 1977 Sidselbjerg, Vest Stadil Fjord og 5-15/10 2000 Vollerum Enge, Vest Stadil Fjord (begge RK) (Pedersen 1980, Nielsen & Thorup 2001). Ellers er de fleste fund fra august (8). Den regionale fordeling er nu NJ 6, RK 8, RB 1, SJ 2, S 6 og LF 2. (Arktisk Nordamerika; overvintrer sydlige Sydamerika)

Damklire *Tringa stagnatilis* (0, 66/85, 3/3)

2003: 29.4, Husby Strand (F), 2K+, *Michael Mosebo Jensen (Foto). – 28.5, Bygholm Vejle (NJ), 2K+, *Erik Enevoldsen, *Jens Ballegaard m.fl. – 8.7-23.8, Bøjden Nor (F), 2K+, *Gunnar Jørgensen m.fl. (Foto).

Fuglen i Bygholm Vejle kunne ses i parringsflugt. Fuglen i Bøjden Nor er sandsynligvis samme fugl, som året før sås samme sted i perioden 9/7-6/8 (Klein et al. 2003). (Rusland; overvintrer tropisk og sydlige Afrika)

Tereklire *Xenus cinereus* (2/2, 30/30, 2/2)

2003: 22-25.5, Klæggrav, Kammerslusen, Ribe (RB), 2K+, *Ole Thorup, Kurt Christensen m.fl. (Foto). – 23.8, Aflandshage, Amager (S), *Esther og *Vagn Valentinussen.

To typiske fund. Arten har optrådt årligt siden 1998, med 2 fund hvert år. (Finland og Nordrusland; overvintrer tropisk Afrika og ved kyster i det Indiske Ocean)

Rosenterne *Sterna dougallii* (2/2, 2/2, 1/1)

2003: 21.6, Nødebohuse (S), ad. trk., *Jens Lind m.fl. – 21.6, Kikhavn, Hundested (S), ad. trk., Michael Trasborg, Frank Ishøi m.fl.

De to observationer drejer sig om samme fugl. Første fund uden for Jylland. I Sverige er der to fund t.o.m. 2001 (Breife et al. 2003). (Britiske Øer, Bretagne, Azorerne; overvintrer tropisk Afrika)

Østlig Turteldue *Streptopelia orientalis* (7/7, 2/2, 0)

1972: 2.12, Kraneled (M), *Per Schiermacker-Hansen.

Fundet har tidligere været forkastet af SU, men ny viden om arten har ført til fornyet behandling og godkendelse. Beskrivelsen tillader ikke en sikker bestemmelse af underarten, men haletegningen peger på nominatformen *orientalis*. (Centrale Sibirien og Uzbekistan østpå til Stillehavet; overvintrer i Sydasien)

Slørugle *Tyto alba*

Med karakterer svarende til **Hvidbrystet Slørugle** ssp. *alba* (-, 5/5, 1/1)

Rødrygget Svale, Sydvestpynten, Amager 21/5 2003.
Foto: Tommy Flies.

Red-rumped Swallow.

2003: 9.10, Hjallerup (NJ), Rene Larsen, Svend Erik Frandsen (Død).

Nogle individer af vores hjemlige *guttata* kan åbenbart være meget lyse på brystet (Beaman et al. 1998), og derfor er det vigtigt at hæfte sig ved andre karakterer som oversidens farve og eventuelle mørke partier i sløret. (Britiske Øer, Sydvest- og Sydeuropa)

Dværghornugle *Otus scops* (2/2, 1/1, 1/1)

2003: 12.6-3.7, Kløvbakken, Filsø (RK), syng., *Per Klit Christensen, Jacob Bentzon Hansen, Morten Bentzon Hansen m.fl. (Bånd).

Første fund siden 1982, hvor en fugl sås og hørtes i Skagen (Boertmann et al. 1986). I Sverige var der 8 fund t.o.m. 2001 (Breife et al. 2003). (Sydeuropa)

Sneugle *Nyctea scandiaca* (-, 56/56, 0)

2000: 2.2, Christiansø (B), Lærke Harder Pedersen m.fl. via Peter Lyngs.

Første fund på Christiansø. Hermed i alt 20 fund under rekordinvasionen 1999/2000. (Skandinavien, Finland og Rusland)

Kaspisk Sortstrubet Bynkefugl, 2K ♂, Skagen 18/5 2003.
Foto: Ole Krogh.

Stonechat ssp. variegata.

Spurveugle *Glaucidium passerinum*

(17/17, 29/29 ud over invasionen på Sjælland i 1999/2000, 1/1)

2003: 16-22.10, Tisvilde Hegn og Asserbo Plantage (S), *Jon Lemberg m.fl.

I efteråret 2003 blev der ringmærket 352 Spurveugler ved Hanko Fuglestation i det sydlige Finland (Gantlett 2004), hvorfor en storinvasion var ventet. Invasionen udeblev imidlertid, og kun få Spurveugler nåede ned til det sydligste Skandinavien i vinteren 2003/2004. (Skandinavien, Finland og Rusland)

Ellekrage *Coracias garrulus*

(-, fra og med 1965: 20/20, 0)

1975: 6-7.6, Pedersker, Vestre Sømark (B), *My Størup.

Arten er sidst truffet i Danmark i 1997 (Rasmussen 1998). (Syd- og Østeuropa)

Korttået Lærke *Calandrella brachydactyla*

(0, 36/36, 1/1)

2003: 4.6, Stubben, København Nordhavn (S), *Jan Gråkær Thomsen, *Georg Hoffmann m.fl.

Arten er næsten årlig i Danmark, og 1999 er det eneste af de sidste ti år, hvorfra der ingen fund er. I Sverige er arten noget hyppigere med 148 fund t.o.m. 2001 (Breife et al. 2003), og er nu ikke længere på SU-listen. (Sydeuropa og Asien; overvintrer i dele af Sahara og Sahelzonen i Afrika samt Arabien og Mellemøsten)

Rødrygget Svale *Hirundo daurica*

(0, 50/53, 14/15)

2003: 16.4, Korshage, Rørvig (S), trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen m.fl. – 16.4, Gilbjerg Hoved (S), trk., *Stig Nielsen m.fl. – 21.4, Gilbjerg Hoved (S), trk., *Stig Nielsen, *Per Ekberg Pedersen m.fl. – 22.4, Egedam, Hillerød (S), trk., *Per Ekberg Pedersen. – 28.4, Mulbjerg, Dokkedal

Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl, 1K, Husby Strand, Fyn 7/10 2003. Foto: Ole Krogh.

Stonechat ssp. maura.

(NJ), trk., *Dennis Broe Nielsen. – 30.4, Skagens Gren (NJ), *Knud Pedersen – 2.5, Gilbjerg Hoved (S), 2 trk., *Tommy Jensen, *Stig Nielsen m.fl. – 3.5, Gilbjerg Hoved (S), trk., *Stig Nielsen, *Per Ekberg Pedersen m.fl. – 12.5, Skagens Gren (NJ), trk., *Jørgen Hulbæk Christiansen, Martin Kviesgaard, Rasmus Turin m.fl. – 18.5, Skagen Nordstrand (NJ), trk., *Svend Dybkjær m.fl. – 18.5, Korshage, Rørvig (S), *Peter Rasmussen, *Erik Vikkelsø Rasmussen – 18-19.5, Vest Stadil Fjord (RK), *Alex Sand Frich, *Peter Lafrenz m.fl. (Video). – 21.5, Sydvestpynten, Amager (S), *Morten Christensen, Preben Berg m.fl. (Foto). – 31.5, Skagens Gren (NJ), *Stig Nielsen, *Rolf Christensen m.fl. – 4.9, Gedser Odde (LF), antagelig 1K, *Henrik Brænder, Jens Walsted Christoffersen m.fl.

Fuglene ved Korshage og Gilbjerg Hoved 16/4 passer tidsmæssigt sammen og er regnet som samme individ. Det kan ikke udelukkes, at fuglen ved Gilbjerg Hoved 3/5 er identisk med en af de to fugle samme sted den forgående dag, men den er regnet som et nyt individ i statistikken. Fundene gør 2003 til det bedste år nogensinde – det hidtil bedste var 1997 med 7 fund af 9 individer (Rasmussen, 1998). Forekomsten af Rødrygget Svale i Danmark betragtes nu som værende veldokumenteret, hvorfor arten er udgået af SU-listen fra og med 2004 (jf. Klein & Thorup 2004). (Sydeuropa og Asien; overvintrer savannebæltet i tropisk Afrika og Sydasiens)

Gul Vipstjert *Motacilla flava*

Med karakterer svarende til **Sorthovedet Gul Vipstjert** ssp. *feldegg* (0, 12/13, 1/1)

2003: 19.5, Nedre Mosevej, Skagen (NJ), ♂, *Mikkel B. Lüders m.fl. (Foto).

Andet år i træk med fund af underarten i Skagen. (Balkan og Lilleasien; overvintrer i tropisk Afrika).

Citronvipstjert *Motacilla citreola* (0, 20/21, 1/1)

1996: 18.9, Skallingen (RB), 1K, *Bent Jakobsen.

2003: 14.9, Bispebjerg, Sønderho, Fanø (RB), 1K, *Martin Kviesgaard, *Per Jansen.

Siden 1995 er arten set hvert år bortset fra 1998. (Rusland, de baltiske lande og Polen; overvintrer Indien og fältligt Arabien).

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*

(2/2, 70/70, 3/5)

2003: 24.5, Gulstav, Langeland (F), syng. og iagttaget, *Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Video). – 25.5-8.6, Klise Nor, Langeland (F), syng. og iagttaget, *Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Video). – 4.6-4.7, Kærvig, Als (SJ), ynglepar med 1 unge, *Dennis M. Langholz, Jørn Vinther Sørensen m.fl. (Bånd).

Efter genbehandling anerkendes følgende fund ikke længere: 20/5 1972 Christiansø (Andersen et al. 1973),

og 19/5 1985 Stignæs Skov (Olsen 1987). I 2003 blev landets første ynglefund dokumenteret (regnet som ét fund i opsummeringen). I Sverige blev der ved Göteborg fundet et blandingspar, en Sydlig Nattergal han i par med en Nattergal hun (N. Kjellén i brev). Forekomsten af Sydlig Nattergal i Danmark betragtes nu som veldokumenteret, hvorfor arten er udgået af SU-listen fra og med 2004 (jf. Frich & Thorup 2004). (Mellem- og Sydeuropa; overvintrer tropisk Vest- og Centralafrika)

Sortstrubet Bynkefugl *Saxicola torquata*

Med karakterer svarende til **Sibirisk Sortstrubet Bynkefugl** ssp. *maura* (0, 30/30, 1/1)

2003: 2-12.10, Husby Strand (F), 1K, *Michael Mosebo Jensen m.fl. (Foto).

I perioden 1993-1996 var underarten en årlig gæst i landet, men siden har der kun været fund i 2000 og 2002, samt altså i 2003. (Rusland; overvintrer fra Mellemosten til Sydøstasien)

Med karakterer svarende til Kaspisk Sortstrubet Bynkefugl ssp. *variegata* (0, 0, 1/1)

2003: 18-19.5, Skagen (NJ), 2K ♂, *Knud Pedersen m.fl. (Foto).

Ny for Danmark. Underarten er meget sjælden i Europa, idet der ud over det nye danske fund kun foreligger 1 forårsfund fra Norge og 5 fra Cypern samt 2 efterårsfund fra Storbritannien (Grant & Small 2004). (Kaukasus til vest for det Kaspiske Hav; overvintringsområde ikke kendt).

Cistussanger *Cisticola juncidis* (0, 3/3, 0)

2002: 18-25.8, Sønderho, Fanø (RB), syng. og iagttaget, *Joakim Engel, Ole Amstrup m.fl.

Dette fund er det andet fra 2002, hvor en ligeledes syngende fugl blev set ved Skagen 2/6. Landets første fund var ved Skagen i juli-august 2001 (Mortensen & Pedersen 2002). (Syd - og Vesteuropa)

Vandsanger *Acrocephalus paludicola*

(8/8, 17/17, 4/4)

2003: 7.8, Sønderho, Fanø (RB), 1K ringm., *Per Kjær, Joakim Engel, Kim Fischer (Foto). – 10.8, Indfjorden, Bøvlingbjerg (RK), 3 1K ringm., *John Kyed, Peder Flansmose m.fl. (Foto).

Første fund siden 1999. Fire fugle på et enkelt år er ikke set tidligere i Danmark, ej heller tre fugle samme dag på samme lokalitet – den tidligere dagsrekord var to fugle 4/8 1999 på samme lokalitet som den nye, Indfjorden ved Bøvlingbjerg (Thorup & Nielsen 2000). (Polen, de baltiske lande, Hviderusland, vestlige Rusland; overvintrer tropisk Vestafrika)

Buskrørsanger *Acrocephalus dumetorum*

(0, 28/28, 3/3)

2003: 16.6-7.7, Varpelev, Stevns (S), syng. og iagttaget, *Stig Kjærgaard Rasmussen, *Ellen og

*Vagn Valentinussen, Tim Andersen m.fl. (Foto og Bånd) – 25.6-6.7, Filipssdal, Barnekold, Samsø (ÅH), syng. og jagttaget, *Mogens Wedel-Heinen, Rikke W.M. Lauridsen, Morten Bentzon Hansen m.fl. (Foto og Bånd). – 30.9, Blåvandshuk (RB), 1K ringm., *Janus Ethelberg, Bent Jakobsen m.fl. (Foto).

Fuglen ved Blåvandshuk er landets første efterårsfund. Arten er fundet i Danmark de fleste år siden 1986 – undtagelserne er 1993, 2000 og 2002. (Finland og Rusland; overvintrer i Indien og Burma)

Hvidskægget Sanger *Sylvia cantillans*

(0, 45/45, 3/3)

2003: 3.5, Blåvandshuk (RB), ♂, *Michael Fink Jørgensen, *Mads Jensen Bunch m.fl. (Foto). – 12.5, Blåvandshuk (RB), 2K ♂ ringm., *Sune Jepsen, *Bent Jakobsen (Foto). – 16.5, Mandø (RB), ♀, *Sebastian Klein, Tim Hesselballe Hansen m.fl. (Video).

Et typisk forekomstmønster, idet 34 af landets 48 fund er fra maj. Totalen for Blåvand er nu 13, kun overgået af Christiansø 16. Sverige havde 5 fund, så den svenske total nu er 50 (N. Kjellén i brev). (Sydeuropa; overvintrer nordlige tropisk Afrika samt Arabien)

Lille Gulbug/Steppegulbug

Hippolais caligata/rama (0, 0, 1/1)

2001: 16.10, Nexø Havn (B), *Henrik Haaning Nielsen, *Michael Mosebo Jensen m.fl. (Foto og Video).

Efter at det i SU-sammenhæng er besluttet at splitte *Hippolais caligata* op i to arter, Lille Gulbug *H. caligata* og Steppegulbug *H. rama*, er samtlige fund af Lille Gulbug under genbehandling. Bestemmelsesmæssigt er dette artspar i klasse med hunfarvet Brunhovedet Værbling/Hætteværbling og kræver for rene feltobservationer, at der er tale om helt typiske eksemplarer, jf. Svensson (2003). Fuglen i Nexø udviste flest karakterer svarende til *caligata*, men indtil mere sikker viden om adskillelsen af de to arter er tilvejebragt, er fundet foreløbigt godkendt som Lille Gulbug/Steppegulbug. (*H. caligata*: Finland/østligste Europa og Rusland nord for Aralsøen og Bajkalsøen. *H. rama* yngler sydligere; overvintrer på den Indiske Halvø)

Østlig Bleg Gulbug *Hippolais pallida* (0, 0, 1/1)

Med karakterer svarende til ssp. *elaieca*

2003: 1-2.6 (ringm. 1.6), Gedser Fyr (LF), 2K+, *Anders Zuschlag, *Jens Walsted Christoffersen m.fl. (Foto).

Ny art for landet. I Sverige er der tre fund t.o.m. 2001 (Breife et al. 2003). Fuglen blev fanget dagen efter at en anden ny art var gået i nettene ved Gedser, og begge fuglene kunne vises frem samtidig 1/6. Et helt enestående sammenfald, omend f.eks. Hvidskægget Sanger *Sylvia*

cantillans og Sortstrubet Sanger *S. rueppelli* i samme busk på Møn i 1993 (Frich & Nordbjærg 1995) har visse lighedspunkter. (Sydøsteuropa; overvintrer i Afrika syd for Sahara)

Humes Sanger *Phylloscopus humei* (0, 11/11, 9/9)

2003: 17.10, Christiansø (B), 1K ringm., *Mikkel Lausten, Peter Lyngs m.fl. (Foto). – 22.10, Christiansø (B), 1K ringm., *Mikkel Lausten, Peter Lyngs m.fl. (Foto). – 26-27.10 (ringm. 26.10), Sønderho, Fanø (RB), 1K, *Per Kjær m.fl. (Foto). – 29.10-2.11, Hov Vig, Rørvig (S), *Anders Fischer m.fl. – 5.11, Blåvandshuk (RB), *Janus Ethelberg, Bent Jakobsen m.fl. – 9.11, Christiansø (B), *Mikkel Lausten, Erik Boye Olsen. – 12-15.11 (ringm. 15.11), Christiansø (B), 1K, *Mikkel Lausten m.fl. (Foto). – 24.11-2.12 (ringm. 29.11), Christiansø (B), 1K, *Mikkel Lausten m.fl. (Foto). – 25.11, Busene Have (M), *Anders Prehn Rasmussen.

Et exceptionelt år, der næsten fordobler antallet af fund. I Sverige var der 11 fund, hvilket bringer den svenske total op på 41 (N. Kjellén i brev). Også Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus* og Fuglekongesanger *P. proregulus* optrådte usædvanlig talrigt dette efterår. (Himalaya og Tien Shan; overvintrer Nepal og Indien)

Brun Løvsanger *Phylloscopus fuscatus*

(0, 35/35, 2/2)

2001: 20-21.10, Klint, Odsherred (S), *Thomas W. Johansen, Thomas Hilkjær m.fl.

2003: 16-18.10 (ringm. 16.10), Christiansø (B), 1K, *Mikkel Lausten, Peter Lyngs m.fl. (Foto). – 22-25.10, Bødkermosen (M), *Anders Prehn Rasmussen, *Per Schiermacker-Hansen m.fl.

Femte år i træk med fund af arten. I Sverige sås 8 eks., det højeste antal nogensinde (N. Kjellén i brev). (Østibirien; overvintrer Indien til Øst- og Sydøstasien)

Sydlig Stor Tornskade *Lanius meridionalis*

(0, 5/5, 1/1)

Med karakterer svarende til Steppetornskade ssp. *pallidirostris*

2003: 26.10, Nakkehoved, Gilleleje (S), *Jim John Christensen, *Anders Søgaard.

Andet år i træk med fund af denne underart, som er den eneste, der indtil nu er truffet i Danmark. (Centralasien; overvintrer Nordøstafrika til Irak)

Rødhovedet Tornskade *Lanius senator*

(2/2, 34/34, 1/1)

2003: 17.6, Hønen, Fanø (RB), 2K ♂, *Kim Fischer, Per Kjær m.fl. (Foto)

Første fund siden 2000. (Sydeuropa; overvintrer tropisk Afrika)

Humes Sanger, 1K, Christiansø 17/10 2003. Foto: Peter Lyngs.

Hume's Warbler.

Rosenstær *Sturnus roseus* (18/18, 70-74/70-85, 7/7)

2003: 26.5, Skagens Gren (NJ), ad. trk.fors., *Rolf Christensen, *Alex Sand Frich m.fl. – 4.6, Skagens Gren (NJ), ad. trk.fors., *Rolf Christensen, Alex B. Bühring, Rune Søe Neergaard m.fl. – 21-25.6, Klintholm Havn (M), ad. ♂, *Anne og *Børge Petersen, Per Schiermacker-Hansen m.fl. (Foto). – 6-10.7, Agger Tange (NJ), ad., *Jon Lurås m.fl. – 16-24.7, Klitmøller (NJ), ad., *Leif Novrup, Jørgen Hulbæk Christiansen, Jan Eske Schmidt m.fl. (Foto). – 21.9, Blåvand Rideskole (RB), 1K, *Sebastian Klein, Morten Bentzon Hansen m.fl. – 13-23.10, Revlbuske, Lønnerup Fjord (NJ), 1K, Mathias Glavind, Søren Haaning Nielsen m.fl. (Foto).

Forekomsten af Rosenstær i Danmark betragtes nu som veldokumenteret, hvorfor arten er udgået af SU-listen fra og med 2004 (jf. Nielsen in press). (Sydøsteuropa, Tyrkiet og Lilleasien; overvintrer Indien)

Pileværbling *Emberiza rustica* (0, 41/41, 1/1)

2003: 21.9, Skagens Gren (NJ), ♂, *Rolf Christensen.

Klippeværbling, 2K ♂, Gedser Fyr 31/5 2003. Foto: Ole Krogh.

Rock Bunting.

Østlig Bleg Gulbug, 2K+, Gedser Fyr 1/6 2003. Foto: Michael Mosebo Jensen.

Eastern Olivaceous Warbler.

Arten er næsten årlig, og af de seneste ti år var kun 1997 og 2002 uden fund. Månedfordelingen er marts 2, april 1, maj 12, juni 5, september 20 og oktober 2. (Nordlige Skandinavien, Finland og Rusland; overvintrer nordlige Asien)

Klippeværbling *Emberiza cia* (0, 0, 1/1)

2003: 31.5-1.6 (ringm. 31.5), Gedser Odde (LF), 2K ♂, *Morten Heegaard m.fl. (Foto).

Ny art for landet. Fuglen, der blev observeret i felten før den blev ringmærket, havde en kraftigt slidt hale samt mindre misdannelser på næbbet. Kraftigt slid på halen er dog ikke unormalt på denne årstid, og selvom arten overvejende er standfugl, trækker den dog i noget omfang. Da den ydermere er sjælden i fangenskab, har SU valgt at betragte fundet som spontant. I Sverige ligger de eksisterende 5 fund inden for perioden 6/4-9/8 (Breife et al. 2003). (Sydeuropa; overvintrer i Middelhavsregionen)

Hætteværbling *Emberiza melanocephala*

(0, 17/17, 1/1)

2003: 29.5, Christiansø (B), ♂ syng. og jagttaget, *Troels Eske Ortvad, Peter Lyngs m.fl. (Foto).

Fjerde fund på Christiansø. (Sydøsteuropa og Lilleasien; overvintrer Pakistan og vestlige Indien)

Tyknæbbet Dværgryle, adult, Basisø, Grønne Ejland, Vestgrønland 22-24/7 2003. Foto: Carsten Egevang og Anders Tøttrup.

Semipalmated Sandpiper.

Brunhovedet Værling/Hætteværling*Emberiza bruniceps/melanocephala* (0, 3/3, 1/1)

2003: 1.6, Blåvandshuk (RB), 2K ♀, *Thomas Bundgaard Rasmussen m.fl. (Foto).

Andet år i træk med en ubestemt hunfarvet fugl fra dette svært bestemmelige artspar. (Kazakhstan og Nordøstkina/Sydøsteuropa og Lilleasien; overvintrer Pakistan og Indien)

Kategori D: Mulige undslupne fangenskabsfugle*Category D: Possible escapes***Lammegrib** *Gypaetus barbatus* (0, 0, 1/1)

2003: 26.5, Vester Thorup Klitplantage (NJ), 2-3K trk., *Jon Lemberg (Foto). – 26.5, Skagen (NJ), 2-3K trk., Tim Andersen m.fl. (Foto og Video).

To observationer af samme fugl. To dage tidligere var hvad der formentlig var samme fugl blevet set i Drente i Holland (J. Lemberg i brev). I Danmark sås fuglen først ved Vester Thorup Klitplantage og blot 3 timer senere ved Skagen, hvor den uden tøven trak ud over Skagerrak. Fuglen viste ingen tegn på at have været i fangenskab og havde heller ikke afblegede fjer sådan som de udsatte fugle i genudsætningsprojektet i Alperne. Det beviser dog ikke, at der var tale om en vild fugl, og fundet er derfor indtil videre placeret i kategori D; her placeres også andre arter, der ikke med "overvejende sandsynlighed" kan henføres til nogen bestemt af de andre kategorier. Et dokumenteret, men endnu ikke godkendt fund af en imm. Lammegrib 13/6 2003 ved Utsira i Norge (R. Botnermyr i brev) kan have været samme fugl som i Danmark. (Alperne og Pyrenærene)

Kategori E: Sandsynlige eller sikre undslupne fangenskabsfugle*Category E: Likely or certain escapes***Hjelmskallesluger** *Mergus cucullatus*

2003: 19-23.10, Skudehavnen og Stubben, København (S), ad. ♂, Anders Hammergart, Anders Søgaard m.fl. (Foto). – 7.11, Strevselshoved, Alrø (ÅH), ad. ♂, *Anders Bojesen (Foto).

Lammegrib *Gypaetus barbatus* (0, 1/1, 1/1)

2003: 16-17.6 og 22.6, Bøtø, Falster (LF), 2K, *Simon Vikstrøm m.fl. (Foto).

Fuglen havde afblegede fjer i begge vinger samt venstre side af halen, og bar desuden rød ring på venstre ben og en blålig ring på højre. Fuglen stammede med sikkerhed fra genudsætningsprojektet i Alperne. Ved Skagen sås i 1999 ligeledes en fugl fra dette genudsætningsprojekt (Thorup & Nielsen 2000). (Alperne)

Rüppels Grib *Gyps ruepellii*

2003: 16-29.11, Tranum Strand (NJ), ad., *Andreas Hermann, Dennis B. Nielsen m.fl. (Foto).

Fuglen, der var undsluppet fra en dyreholder i Kolding i september, endte sine frie dage og blev indfanget i Skagen 13/1 2004 (Jensen 2004).

Grønland - Kategori A
*Greenland - Category A***Tyknæbbet Dværgryle** *Calidris pusilla* (0, 2/2, 0)

2002: 22-24.7, Grønne Ejland, ad., *Anders Tøttrup, *Carsten Egevang (Foto).

Andet fund i Grønland; det første, fra 1980, blev ligeledes gjort på Grønne Ejland (Boertmann 1994).

Sortterne *Chlidonias niger* (0, 0, 1/1)

2003: 15.8, Sandøen ved Daneborg, Nordøstgrønland, ad., *Magnus Elander, *Ian Gjertz.

Første fund i Grønland. Racebestemmelse ikke mulig ud fra beskrivelsen. (Europa eller Nordamerika)

Årsrapporten*Species considered for regional reports***Dværggås** *Anser erythropus* 2003: 15.10, Christiansø (B), 2 ad. trk., *Dennis B. Nielsen, *Henrik Knudsen m.fl.**Stellersand** *Polysticta stelleri* 2003: 9.11, Fornæs (ÅH), ♀ trk., *Jørgen Staarup Christensen.**Hvidvinget Måge** *Larus glaucooides* 2003: 18.1-28.3, Århus Havn (ÅH), 4K, Ivan og Inger Zink-Nielsen, Kent Olsen m.fl. (Foto).**Grønspætte** *Picus viridis* 2003: 30.4, Ålebæk Strand (M), *Per Schiermacker-Hansen.**Endnu ikke færdigbehandlede sager***Records still under consideration*Kap Verdepetrel/Madeirapetrel *Pterodroma feae/madeira* 2002: 12.10, Gudhjem (B), trk.Steppehøg *Circus macrourus* 2003: 1.9, Sydvestpynten, Amager (S), 2K ♂ trk.Lille Skrigeørn *Aquila pomarina* 2003: 5.9, Sletterhage (ÅH), trk. (Foto).Sibirisk Tundrahøjle *Pluvialis fulva* 2003: 16.5, Revlbuske, Lønnerup Fjord (NJ), 2K (Foto). – 9-12.10, Stavrebyvej, Gedser (LF), 1K.Hvidvinget Måge *Larus glaucooides* 2002: 20.8-8.9, Kolding Havn (VE) (Foto).Gråsejler *Apus pallidus* 1987: 19.10, Christiansø (B), 1K ringm. (Foto).Landsvale *Hirundo rustica*, ssp. *transitiva* 2003: 29.4,

Sneum Engso (RB) (Foto).
 Gul Vipstjert *Motacilla flava*, ssp. *feldegg* 2002: 20.5, Gilleleje (S), ♂.
 Lille Fluesnapper *Ficedula parva*, ssp. *albicilla* 2002: 16.9, Klydesøreservatet, Amager (S), 1K ringm. (Foto).
 Ensfarvet Stær *Sturnus unicolor* 2002: 18.4-27.5, Tane Sø (RB), 2K+ ♂ (Foto).

Forkastede sager

Records not accepted

Sortbrynet Albatros *Diomedea melanophris* 2003: 11.10, Gilleleje Havn (S).
 Kuhls Skråpe *Calonectris diomedea* 2003: 4.5, Gilleleje (S), 2 eks. – 14.6, Gilleleje (S) – 14.6, Korshage, Rørvig (S).
 Topskarv *Phalacrocorax aristotelis* 2001: 3-4.1, Thorsminde Havn (RK), ad.
 Mørkbuget × Sortbuget Knortegås *Branta b. bernicla* × *nigricans* 2002: 10-17.5, Kammerslusen, Ribe (RB), ad. (Foto).
 Amerikansk Pibeand × Pibeand *Anas americana* × *penelope* 2003: 17.3, Firtalsstranden, Odense (F), 3K+ ♂ (Video).
 Hvidøjet And *Aythya nyroca* 2003: 29.8, Alsønderup Enge (S), ad. ♂.
 Slangeørn *Circaetus gallicus* 2003: 7.5, Sønderho, Fanø (RB).
 Steppehøg *Circus macrourus* 2003: 23.4, Hundested (S), 2K+ ♀ trk. – 4.5, Hellebæk (S), 2K+ ♀ trk. – 11.5, Skjern Enge (RK), ♀. – 16.5, Nexø Sydstrand (B), ad. ♀ trk. – 18.5, Spodsbjerg Fyr (S), ad. ♀. – 12.9, Gedser Odde (LF), ad. ♂.
 Russisk Duehøg *Accipiter gentiles buteoides* 2003: 6.2, Pedersker Plantage (B), ad.
 Lille Skrigeørn *Aquila pomarina* 2003: 10.5, Flagbakken, Skagen (NJ) – 1.6, Mandemarke Bakker/Høvblege (M) – 5 og 7.7, Dråby Sø og Boeslum Strand (ÅH) – 25.7, Dyreborg, Horneland, Faaborg (F) – 23.8, Kolind-sund (ÅH) – 17.9, Skagen Nordstrand (NJ).
 Stor Skrigeørn *Aquila clanga* 2003: 22.4, Hov Vig, Rørvig (S), trk.
 Ubest. skrigeørn *Aquila clanga/pomarina* 2003: 10.5, Flagbakken, Skagen (NJ).
 Jagtfalk *Falco rusticolus* 1999: 21.12, Hanstholm Vildreservat (NJ), 1K.
 Sibirisk Tundrahjejle *Pluvialis fulva* 2003: 28.8, Majbølle Nor (LF).
 Damklire *Tringa stagnatilis* 2003: 21.7, Bygholm Vejle (NJ).
 Wilsons Svømmesnepe *Phalaropus tricolor* 2003: 23.4, Ølene (B).
 Hvidskægget Terne *Chlidonias hybridus* 2002: 7.6, Stormengene, Rømø (SJ), ad. (Foto).
 Sabinemåge *Larus sabini* 2003: 21.3, Blåvandshuk (RB), ad., trk.
 Ringnæbbet Måge *Larus delawarensis* 2003: 24.8, Gni-ben, Sjælland Odde (S).
 Spurveugle *Glaucidium passerinum* 2003: 14.12, Kon-

gelunden (S).
 Klippesvale *Ptyonoprogne rupestris* 2003: 5.9, Sønderho, Fanø (RB), trk.
 Rødrygget Svale *Hirundo daurica* 1992: 14.6, Sønderø, Værløse (S).
 Rødstrubet Piber *Anthus cervinus* 2003: 11.7, Skjern Enge (RK).
 Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos* 2003: 26.4, Ringkøbing (RK) – 19.5, Skagens Gren (NJ), syng.
 Sortstrubet Drossel *Turdus ruficollis atrogularis* 2002: 9.10, Spodsbjerg Fyr, Hundested (S), 1K ♀.
 Vandredrossel *Turdus migratorius* 2003: 25.5, Jægerspris Slot (S).
 Cettisanger *Cettia cetti* 2003: 16.5-16.6, Næsby Mose (F).
 Lille Gulbug *Hippolais caligata* 2001: 16.10, Nexø Havn (B) (Foto og Video).
 Hvidbrynet Løvsanger *Phylloscopus inornatus* 2003: 9.3, Ballerup (S), 2 eks.
 Humes Sanger *Phylloscopus humei* 2003: 12.10, Indfjorden, Bøvling (RK), 2 eks.
 Ubest. bjergløvsanger *Phylloscopus bonelli/orientalis*. 2003: 11.8, Kongsted, Rønnede (S).
 Broget × Hvidhalset Fluesnapper *Ficedula hypoleuca* × *albicollis* 2003: 4.5, Søndervig (RK), 2K+ ♀ ringm. (Foto).
 Isabellatornskade *Lanius isabellinus* 2003: 11-12.9, Præstesø, Værløse (S).
 Rosenbrystet Tornskade *Lanius minor* 2003: 15.5, Frøslev Mose (SJ).
 Gærdeværting *Emberiza cirius* 2003: 28.4, Agger Tange (NJ), ♂ (Foto).

Summary

Rare birds in Denmark and Greenland in 2003

In 2003 the Danish Rarities Committee (Sjældenhedsudvalget, SU) processed 223 Danish records (including 7 records on behalf of the regional reports) of which about 78% were accepted, and accepted 2 records from Greenland.

The main section of the report (Accepted records) includes species on the Danish list belonging to categories A, B and C according to the AERC standard. Species belonging to category D and E and records involving hybrids are treated after the main section, as are the sections dealing with records for the regional reports, records from Greenland, records still under consideration, and records not accepted.

For each record the following details are included: 1) year and date, 2) location (see map for regions), 3) number of individuals if more than one, 4) other details if known: sdr. = summer plumage, vdr. = winter plumage, odr. = transitional plumage, K = calendar year, ringm. = ringed, and 5) name of observer(s), with finders marked by asterisks. Where applicable, documentation by photo (Foto), video (Video), audiotape (Bånd) or corpse (Død) is indicated.

The numbers in brackets after the species name refer to, respectively, the total number of records and indivi-

duals (separated by a slash) in Denmark 1) before 1950, 2) from 1950 to 2002 incl., and 3) in 2003.

The present report adds four taxa to the Danish list: two new species, Eastern Olivaceous Warbler *Hippolais pallida elaeica* and Rock Bunting *Emberiza cia*, and two subspecies, Black Scoter *Melanitta nigra ssp. americana* (two records) and Stonechat *Saxicola torquata ssp. variegata*. Other remarkable records from 2003 were American Bittern *Botaurus lentiginosus* (same booming male as in 2001 and 2002) and massive occurrences of Pallid Harrier *Circus macrourus*, Red-rumped Swallow *Hirundo daurica* and Hume's Warbler *Phylloscopus humei*. The occurrence in Denmark of Black-bellied Brent *Branta bernicla nigricans*, Red-rumped Swallow, Nightingale *Luscinia megarhynchos* and Rose-coloured Starling *Sturnus roseus* is now considered well documented, and from and including 2004 these species are no longer on the list of the Rarities Committee.

Referencer

- Amstrup, O. 2004: Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans* – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 188-189.
- Andersen, T., J.B. Bruun & B.P. Nielsen 1973: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1972. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 67: 139-144.
- Beaman, M., S. Madge & K.M. Olsen 1998: Fuglene i Europa, Nordafrika og Mellemøsten. – Gads Forlag.
- Boertmann, D. 1994: An annotated checklist to the birds of Greenland. – Meddr Grønland, Biosci. 38.
- Boertmann, D., K.M. Olsen & B.B. Pedersen 1986: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i årene 1982, 1983 og 1984. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 80: 35-57.
- Breife, B., E. Hirschfeld, N. Kjellén & M. Ullmann 2003: Sällsynta fåglar i Sverige. 2:a uppl. –Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Dyck, J., J.R. Jacobsen, E. Kramshøj & J. Rabøl 1970: Rapport fra sjældenhedsudvalget med oversigt over godkendte forekomster 1965-1969. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 64: 126-112.
- Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1994: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1992. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 88: 99-110.
- Frich, A.S. & L. Nordbjærg 1995: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1993. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 89: 101-110.
- Frich, A.S. & K. Thorup 2004: Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 190-191.
- Gantlett, S. 2004: 2003 - the Western Palearctic Year. – Birding World 17: 37.
- Grant, K. & B. Small 2004: A Caucasian Stonechat at Paphos, Cyprus. – Birding World 17: 154-156.
- Gutiérrez, R. 2003: The Balearic Shearwater: apparently heading for extinction. – Birding World 16: 260-263.
- Jensen, M.M. 2004: Siden Sidst – Fugle i felten 10(2): 16-17.
- Klein, S. & K. Thorup 2004: Rødrygget Svale *Hirundo daurica*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 98: 189-190.
- Klein, S., K. Pedersen & K. Thorup 2003: Sjældne fugle i Danmark og Grønland 2002. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 97: 289-302.
- Mortensen, L.H. & K. Pedersen 2002: Første fund af Cistussanger *Cisticola juncidis* i Danmark. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 96: 169-170.
- Nielsen, H. H. in press: Rosenstær *Sturnus roseus*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr.
- Nielsen, H.H. & K. Thorup 2001: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2000. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 95: 153-166.
- Olsen, K.M. 1987: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1985. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 81: 109-120.
- Ortvad, T.E., K. Pedersen & K. Thorup 2002: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2001. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 96: 147-160.
- Pedersen, B.B. 1980: Rapport fra Sjældenhedsudvalget for 1977 og 1978. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 74: 127-140.
- Rasmussen, P.A.F. 1997: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1995 og 1996. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 91: 133-150.
- Rasmussen, P.A.F. 1998: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1997. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 92: 253-267.
- Rasmussen, P.A.F. 1999: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1998. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 93: 127-140.
- Rogers, M. J. & the Rarities Committee 2003. Report on Rare Birds in Great Britain in 2002. – British Birds 96: 542-609.
- Salomonsen, F. 1963: Oversigt over Danmarks fugle. – Munksgård, København.
- Snow, D.W. & C.M. Perrins (red.) 1998: The birds of the Western Palearctic. Concise edition. – Oxford University Press.
- Svensson, L. 2003: *Hippolais* update: identification of Booted Warbler and Sykes's Warbler. – Birding World 16: 470-474.
- Thorup, K. & H.H. Nielsen 2000: Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 1999. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 94: 157-170.
- van den Berg, A.B. & C.A.W. Bosman 1999. Rare Birds in the Netherlands. – East Sussex.

Rettelse til SU-rapport nr 17

DOFT 83: 131-149, 1989

s. 134, Sølvhejre *Egretta alba* 1988: 6.12 og 13.6, Tril-len, Als (SJ), ad., KBo, TR; datoer skal være 12-14.6, til iagttagere føjes Jørgen Staarup Christensen (Foto).

Rettelser til SU-rapport nr 33,

DOFT 97: 289-302, 2003

s. 290, Sjældne fugle i 2002: Det omtalte fund af Mongolsk Piber er fra 2001.

s. 291, fototekst: Adult Rosenterne, Harboøre Havn 3/7 2002, skal være *Thyborøn Havn*.

s. 300, fototekst: Brunhovedet Værling/Hætteværling, 1K+ ♀, Hønen, Fanø 7/9 2002, skal være 2K+ ♀.

s. 293, Steppehøg *Circus macrourus* 2002: 26-29.10, Amager (S), 1K, Preben Berg m.fl. (Foto), skal være 1K ♀. – 18-29.11, Højerup, Stevns (S), 1K, *Thomas W. Johansen via Fugle i Felten (Foto), skal være *Sigerslev, Stevns (S) 1K ♀*.

s. 294, Lille Skrigeørn *Aquila pomarina* (9/♂, 83-85/♂, 2/2), skal være (9/? , 83-85/? , 2/2).

s. 294, Damklire *Tringa stagnatilis* 2002: 9-18.8, Strandager (F), 1K, Michael Mosebo Jensen m.fl. via Netfugl.dk (Foto), skal være 2K+.

s. 297, Gråsejler *Apus pallidus* 2002: 25.10, Ørhage, Klitmøller (NJ), 1K, *Ole Gylling-Jørgensen, *Erik Holm Sørensen m.fl., skal være *uden aldersangivelse*.

s. 298, Rosenstær *Sturnus roseus* 2002: 14-16.8, Gedser (LF), 1K ringm., *Rasmus Bischoff-Larsen, *Poul Holm, Andreas Hagermann, skal være **Rasmus Bischoff-Larsen*, **Poul Ulrik, Andreas Hagermann (Foto)*.

s. 300, fototekst: Brunhovedet Værling/Hætteværling, 1K+ ♀, Hønen, Fanø 7/9 2002, skal være 2K+ ♀.

Antaget 12. oktober 2004

Ole Amstrup (olea@nypost.dk)
Tarmvej 97
6893 Hemmet

Alex Sand Frich (alex@jellingnet.dk)
Vestervænget 10
7300 Jelling

Knud Pedersen (knud.p.skagen@mail.tele.dk)
Eratosvej 20
9990 Skagen

Kasper Thorup (kthorup@zmuc.ku.dk)
Zoologisk Museum
Universitetsparken 15
2100 København Ø

Status for arter udgået af SU-listen

Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans* (36 fund)

OLE AMSTRUP

Sortbuget Knortegås *Branta bernicla nigricans* er en sjælden, uregelmæssig trækfugl i Danmark. Den træffes typisk på lokaliteter, hvor der raster Mørkbuget Knortegås *B. b. bernicla*, men kan også ses sammen med Lysbuget Knortegås *B. b. hrota*.

Sortbuget Knortegås yngler i Nordamerika og det nordøstlige Sibirien mod vest til Taimyrhalvøen. Hovedparten af bestanden overvintrer langs den amerikanske vestkyst, mens et mindre antal overvintrer i Østasien (Cramp & Simmons 1977). De fugle, der ses i Nordvesteuropa, antages at stamme fra Sibirien, idet fuglene som regel ses i selskab med Mørkbugede Knortegæs, der yngler i Sibirien mod øst til Taimyr (Madsen et al. 1999).

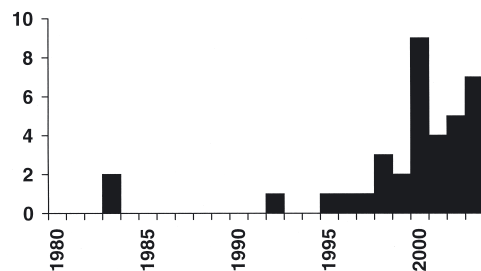
SU har godkendt 36 fund, og har her lagt vægt på beskrivelsen af det hvidlige flankeområde, over- og undersiden (som er mere sortbrun end hos de to øvrige underarter) samt halspletten. Desuden er Sortbuget Knortegås en anelse større (Millington 1997). Der kan dog opstå problemer i forbindelse med mellemformer ("hybrider") mellem Mørkbuget og Sortbuget Knortegås, så det er vigtigt at se alle karakterer. I både Holland og England er der set "hybrid-familier" (Bloomfield & McCallum 2001, Bakker & Ebels 2002, Martin 2002), men i Danmark er mellemformer ikke truffet med sikkerhed. Alle fund i Danmark har drejet sig om adulte fugle.

Forekomst

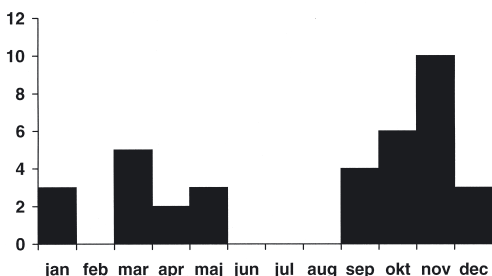
Den første fugl sås 15/1 1983 på Næs Søjord (tidligere benævnt Vigen), Fanø; det næste fund var en langtidstationær fugl på Tipperne 22/3-16/5 samme år. Herefter skete der ikke noget før 1992, og fra og med 1995 har underarten været årlig. Flest fund har der været i 2000 og 2003 med hhv. 9 og 7. I Sverige stammer førstefundet også fra 1983 (Breife et al. 2003), og i alt har der frem til 2003 været 43 fund af 49 fugle (C. Cederroth i brev). Indtil 1999 havde Holland 96 fund, flest i 1998 (15-20 fug-

le; Wiegant & de Bruin 1999, van der Vliet et al. 2000). Den øgede forekomst i Nordvesteuropa kan skyldes flere forhold. Bestanden af Sortbuget Knortegås i Sibirien er ekspanderet lidt mod vest, hvorved den lettere blander sig med Mørkbuget Knortegås (Rogers et al. 2003). Samtidig er fuglekiggerne i Nordvesteuropa blevet opmærksomme på underarten.

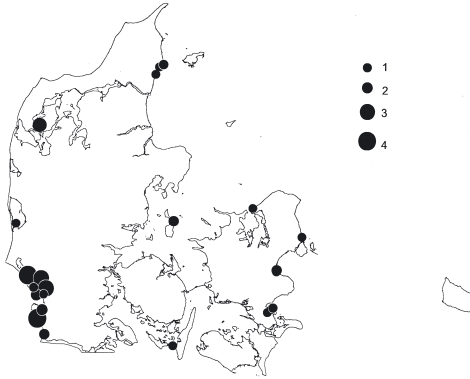
Alle danske fund er fra midten af september og frem til slutningen af maj, hvor der er fund i alle måneder und-

Antal fund pr. år af Sortbuget Knortegås.

Månedsfordeling af Sortbuget Knortegås.

Geografisk fordeling af fund af Sortbuget Knortegås (n = 39).

tagen februar. Hovedparten af fundene (56%) ligger dog i tiden september-november. Der har været en del langtidsstationære fugle, men opgørelserne er baseret på den dato, fuglen er opdaget. Der findes også nogle få sikre gengangere i materialet, bl.a. "pendlede" en fugl mellem Mandø og Kammerslusen i maj 2002. I efterårene 1997-1999 sås en langtidsstationær fugl adskillige gange sammen med Lysbuget Knortegås på østkysten af Vendsyssel. Inden for det samme år repræsenterer observationerne samme fund, men på hosstående kort er samme fugl samme år vist på hver af de lokaliteter, hvor den har optrådt (derfor er der 39 fund på kortet). I forårene 1998-1999 og sandsynligvis også i 2001 sås samme fugl så på Agerø, Mors, og også fundene i Vadehavet kan dreje sig om nogle individer, der år efter år er vent tilbage til samme lokalitet.

Da Sortbuget Knortegås typisk træffes sammen med Mørkbugede Knortegæs, er det meget naturligt Vadehavs-regionen, der står for de fleste fund (56%). I de se-

neste par år er den dog også jævnligt set i det østlige Danmark, typisk i flokke af Mørkbugede Knortegås, der har rastet kortvarigt. Der findes følgende forekomster af mere end én fugl: 17/9 2000 2 Køge Sydstrand, 14/12 2000 3 Næs Søjord, Fanø, og 17/10 + 20/10 2003 2 Stavns Fjord, Samsø. Da disse fugle enten var i forskellige flokke eller var ankommet til lokaliteten på forskelligt tidspunkt, er de alle regnet som selvstændige fund. Der er et enkelt fund af en trækkende fugl, 1/11 2001 Kikhavn, Hundested. I Sverige har årene 2000-2002 været gode med op til 11 fund pr år, hvoraf flere gjaldt trækkende fugle.

Referencer

- Bakker, T. & E.B. Ebels 2002: Mixed pair of Dark-bellied Brent Goose and Black Brant with two hybrid young on Terschelling in April-May 2000. – Dutch Birding 24: 210-122.
- Bloomfield, A. & X. McCallum 2001: Changing fortunes of the Black Brant. – Birding World 14(2): 66-68.
- Breife, B. E. Hirschfeld, N. Kjellén & M. Ullman 2003: Sällsynta fåglar i Sverige. – Vår Fågelvärld suppl. 39.
- Cramp, S. & K.E.L. Simmons (red.) 1977: The birds of the Western Palearctic. Vol. 1. – Oxford University Press.
- Madsen, J., G. Cracknell & T. Fox, T. (red.) 1999: Goose populations of the Western Palearctic. – Wetlands International Publ. No. 48, National Environmental Research Institute, Denmark.
- Martin, J. 2002: Unusual Brent Geese in Norfolk and Hampshire. – British Birds 95: 129-136.
- Millington, R. 1997: Separation of Black Brant, Dark-bellied Brent Goose and Pale-bellied Brent Goose. – Birding World 10(1): 11-15.
- Rogers, M. & the Rarities Committee 2003: Report on rare birds in Great Britain in 2002. – British Birds 96: 542-609.
- van der Vliet, R.E., A.B. de Bruin & J. van der Laan 2000: Rare Birds in the Netherlands 2000. – Dutch Birding 22: 251-271
- Wiegant, W.M. & A.B. de Bruin 1999: Rare birds in the Netherlands 1999. – Dutch Birding 21: 309-329.

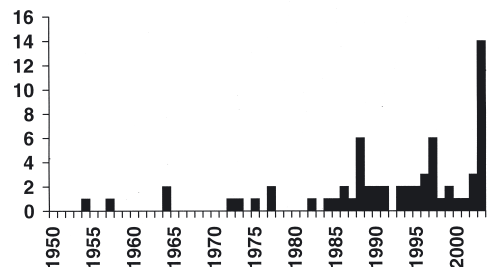
Rødrygget Svale *Hirundo daurica* (64 fund af 68 fugle)

SEBASTIAN KLEIN og KASPER THORUP

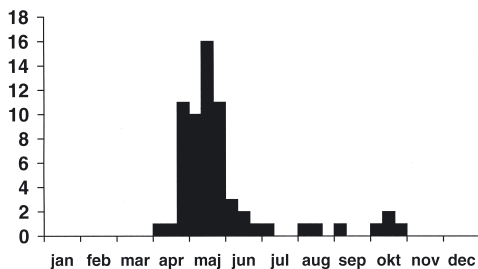
Rødrygget Svale er en sjælden, men regelmæssig træk-gæst i Danmark. Arten ses primært om foråret, og af de 64 danske fund er de 55 gjort i perioden 10/4-16/6. Arten er en meget sjælden og uregelmæssig sommer- og efter-årgæst i landet.

Rødrygget Svale yngler i egnene omkring Middelhavet med de nordligste yngleområder i Alperne og Sydfrankrig. Arten overvintrer overvejende i tropisk Afrika.

De tre første dokumenterede fund i Danmark er 15/8 1954 Islev, København, 3/6 1957 Saksøbing, Lolland, og 9/5 1964 Vigelsø, Odense fjord. Alle SU-godkendte fund er baseret på iagttagelser. Rødrygget Svale kendes relativt let i felten, men forveksling kan ske med hybrider mellem Landsvale *Hirundo rustica* og Bysvale *Del-*

Fund af Rødrygget Svale i Danmark, 1950-2003 (n = 64).

Fund af Rødrygget Svale i Danmark fordelt på 10-dages perioder (n = 64).

chon urbica, hvorfor gode iagttagelsesforhold og observation af flere karakterer har været afgørende ved behandlingen.

Forekomst

Arten er set årligt i Danmark siden 1984, bortset fra 1992. De bedste år har været 2003 med 14 fund og 1997 og 1988 hver med 6 fund. Arten optræder typisk på lokaliteter med mange forårstrækkende svale, således står Skagen for 11 og Gilleleje for 9 af de danske fund. De fleste fund af rastende fugle er gjort i forbindelse med større koncentrationer af rastende svale, eksempelvis

Den geografiske fordeling af fundene af Rødrygget Svale i Danmark (n = 65).

ved kollektive raste/overnatnings-pladser. Maj er den bedste måned for arten (37 fund).

Der er fire danske fund af mere end én fugl: 17/5 1997 2 trækkende Grenen, Skagen, 28/5 1997 2 rastende Han Vejle, Thisted, 4/6 1999 2 trækkende Bøtø Nor, Falster og 2/5 2003 2 trækkende Gilbjerg Hoved.

Det tidligste danske fund vedrører en fugl, som rastede i dagene 10-12/4 1998 Robbedale Grusgrav, Tjærmyren og Rønne Lufthavn. Det seneste fund var en fugl mellem Herning og Tjørring 26/10 1993.

Sydlig Nattergal *Luscinia megarhynchos* (75 fund)

ALEX SAND FRICH og KASPER THORUP

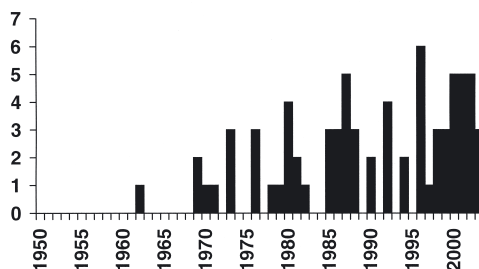
Sydlig Nattergal er en meget sjælden, uregelmæssig yngletrækkfugl (april/maj-juli) i det sydlige Jylland, en sjælden, men regelmæssig forårstrækgæst (ult. april/pri. juni) i hele landet, og en tilfældig efterårstrækgæst (3 fund). De danske fund skyldes formentlig primært fugle på forlænget forårstræk fra Nordtyskland. Arten er muligvis under indvandring i det sydlige Jylland.

Arten yngler i Vesteuropa og nordvestlige Nordafrika og østpå til steppeområderne omkring Bajkalsøen og det vestlige Mongoliet. Nordgrænsen ligger i Nordtyskland. Overvintring sker i Afrika syd for Sahara, og de europæiske yngleområder forlades fra slutningen af juli til september, mens ankomsten til ynglepladserne sker i slutningen af april og i maj.

Arten er første gang dokumenteret i Danmark som fyrfaldet 25/5 1911, Keldsnor Fyr, Langeland, hvilket er det eneste dokumenterede fyrfald. Næste fund var en syngende fugl ved Rinkenæs i 1935 (uden dato), og det tredje var i 1962 ved Kruså. I den følgende gennemgang behandles 73 SU-godkendte fund fra perioden 1950-2003.

Sydlig Nattergal og Nattergal *Luscinia luscinia* er vanskelige at kende fra hinanden, da der er store ligheder

mellem dem i form, farve og stemmeytringer. Vingeformlen løser problemet, når man har fuglen i hånden (Svensson 1992), mens der kræves detaljerede studier af fjerdragten for at bestemme et tavst individ i felten. Lettest adskilles arterne på sangen, omend der er beskrevet individer af Nattergal, der sang som Sydlig Nattergal, og hybridpar er også kendt. Af de SU-godkendte fugle var 37 ringmærkede, 4 feltobsede, og 32 syngende. Syngen-

Sydlig Nattergal i Danmark, 1950-2003.

de fugle, som ikke samtidig er iagttaget, er kun blevet SU-godkendt, hvis fundet er dokumenteret med stemmeoptagelse.

Forekomst

Arten er siden 1969 registreret regelmæssigt med i gennemsnit 2 fugle pr år, og siden 1995 har den været årlig. Det hidtil bedste år var 1996 med 6 fund. I Sverige har arten været regelmæssig siden 1979 med op til 4 fund pr år; visse år har arten dog været helt fraværende, fx i 1984, hvor den heller ikke sås i Danmark. Der er dog ikke fuld overensstemmelse mellem fundene i Sverige og Danmark, fx registreredes arten ikke i Sverige i 1992, mens der i Danmark var 4 fund.

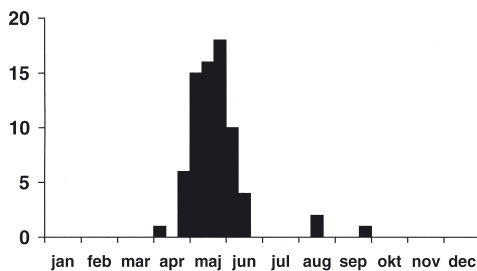
Ankomsttidspunktet ligger ca 10 dage tidligere end for den almindelige Nattergal. Tidligste danske fund har været 1/4 (1988, Hammeren på Bornholm), men det ligger tidsmæssigt langt uden for det generelle forekomstmønster og skal formentlig tilskrives usædvanligt lunt vejr for årstiden det pågældende år (A. Møller i brev). Ellers er den tidligste dato 23/4 (tre fund, alle i 1996). Typisk optræder arten fra slutningen af april til midten af juni, hvor sluttidspunktet afspejler en aftagende sangaktivitet. Om efteråret er arten meget sjælden, blot 3 fund alle fra det østlige Danmark. Det seneste fund var 26/9 1994 på Christiansø. Fordelingsmønstret såvel forår som efterår svarer ganske nøje til forholdene i Sverige.

Flest fund er gjort i kystene og den sydlige del af landet. En tredjedel af de danske fund er fra enten Blåvandshuk eller Christiansø, hvilket både afspejler den jævne øst-vest fordeling af fundene og den kontinuerlige ringmærkningsaktivitet gennem mange år på disse lokaliteter.

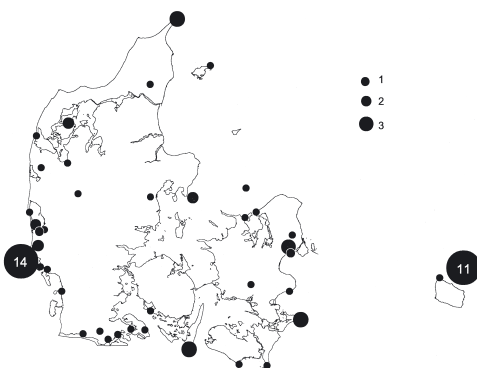
Den 1. maj 1996 blev der ved Blåvandshuk genfanget en fugl, der var blevet ringmærket som ungfugl (1K) i Holland 2/8 1995. En fugl ringmærket på Tipperne 1/5 2002 blev 6/6 året efter genfanget i England.

Første og hidtil eneste dokumenterede danske ynglefund er fra Kær Vig på Als i 2003. Der har imidlertid været andre langtidsstationære fugle, fx Filsø i 2000, Tueholm Sø og nærliggende Vallensbæk Sø ved København i henholdsvis 2000 og 2001, og Fovrfeldt Sø ved Esbjerg i 2001. Men bortset fra ynglefundet er der kun ved et enkelt tilfælde dokumenteret mere end én fugl samme dag på samme lokalitet; det drejer sig om to fugle, som blev ringmærket ved Erslev Kær på Mors 12/6 1992. Begge fugle opholdt sig på lokaliteten i 3 dage og er regnet som to fund. Det er endnu for tidligt at fastslå om arten reelt er under indvandring til Danmark.

Blot to fugle er blevet racebestemt. Begge blev ringmærket på Christiansø, henholdsvis 17/6 1980 og 6/6

Sydlig Nattergal, forekomst i ti-dages perioder.

Den geografiske fordeling af fundene af Sydlig Nattergal i Danmark.

1981, og begge tilhørte nominatformen *L. m. megarhynchus*. Det er den vestligste underart og den, som størstedelen af af de danske og svenske fugle formodentlig tilhører. I Sverige er den østlige *L. m. hafizi* fundet én gang, 18/10 1964 på Öland, hvilket i øvrigt er det første svenske fund af arten. Seksten af de danske fugle er blevet aldersbestemt: 2 1K, 9 2K og 5 adulte.

Referencer

- Breife, B., E. Hirschfeld, N. Kjellén & M. Ullmann 2003: Sällsynta fåglar i Sverige. 2:a uppl. – Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm.
- Salomonsen, F. 1963: Oversigt over Danmarks fugle. – Munksgård, København.
- Svensson, L. 1992: Identification guide to European passerines. 4. udg. – Stockholm.